

DE INTERN BEGELEIDER BIJ ONDERWIJSSSTICHTING KEMPENKIND

I. Positionering

In de beleidsnotitie “Visie op Ondersteuning” heeft Onderwijsstichting KempenKind haar visie op ondersteuning voor leerlingen met extra onderwijsbehoeften voor haar scholen uiteengezet. Kernpunt van de visie is dat KempenKind gekozen heeft voor de benadering ‘afstemming’. De school zoekt afstemming tussen de mogelijkheden van de school en de behoeften en mogelijkheden van de leerling. De onderwijsbehoeften van de leerlingen staan dus centraal.

Uitwerking van de beleidsmaatregel Passend Onderwijs heeft ertoe geleid dat Onderwijsstichting KempenKind zich heeft uitgesproken voor de ambitie om zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs te bieden. Dit houdt in dat de basisscholen ernaar streven om de leerlingen op de eigen scholen te houden en zo weinig mogelijk te verwijzen naar het speciaal (basis)onderwijs. Tevens impliceert thuisnabij onderwijs de ambitie inclusief onderwijs op stichtingsniveau te willen realiseren. Daarbij bestaat het besef binnen KempenKind dat dit niet volledig realiseerbaar is, omdat verwijzingen naar het speciaal onderwijs altijd zullen plaatsvinden.

Behalve dat Onderwijsstichting KempenKind thuisnabij onderwijs ziet als een maatschappelijke opdracht, biedt het ook de beste waarborgen voor behoud van expertise op stichtingsniveau en voor korte lijnen op interventies en de realisatie van de zorgplicht.

Een tweede ambitie betreft het uitgangspunt dat het kind centraal staat, waarmee tot uitdrukking wordt gebracht dat de inzet van personeel en middelen de leerling volgen en niet zoals meestal te doen gebruikelijk de leerling de middelen.

Beide ambities hebben kans van slagen bij goed opgeleid en flexibel inzetbaar personeel.

Onderhavige notitie gaat in op de kwaliteiten, kerntaak en inzet van de intern begeleider binnen Onderwijsstichting KempenKind.

Met ‘afstemming’ als uitgangspunt voor de inrichting van de ondersteuning aan leerlingen met extra onderwijsbehoeften kan de kerntaak van de intern begeleider bij Onderwijsstichting KempenKind als volgt worden beschreven. De intern begeleider is

- belast met de uitvoering van het onderwijskundig gedeelte van het schoolplan ter verbetering van het onderwijs op de school en/of scholen waarop hij werkt;
- belast met de inrichting en het functioneren van de structuur van ondersteuning voor leerlingen met extra onderwijsbehoeften op de school en/of scholen waarop hij werkt.

De intern begeleider levert een bijdrage bij het tot stand komen van het schoolplan en jaarplan; beide documenten vormen een coproductie van schooldirecteur en intern begeleider. De intern begeleider heeft als belangrijke taak bij te dragen aan de realisatie van het schoolplan in de groepen. Hij begeleidt de leerkrachten daarbij.

De intern begeleider heeft eveneens tot taak de structuur van ondersteuning voor leerlingen met extra onderwijsbehoeften op school te verbeteren. Hij heeft een spilfunctie in de contacten van de school met externe instellingen op het gebied van ondersteuning. De intern begeleider is vanuit de school daarvoor de contactpersoon en voor de externe instellingen het aanspreekpunt.

De intern begeleider vormt een pijler waar de schoolorganisatie op is ingericht en vervult de rol van kwaliteitsfunctionaris op het gebied van onderwijs en ondersteuning op de school.

Hij voert ondersteunende activiteiten uit op groeps- en schoolteamniveau. Het bovenstaande onder verantwoordelijkheid van de schooldirecteur.

Tot de meer begeleidende en ondersteunende taak van de intern begeleider behoort

- het tezamen met de schooldirecteur opstellen van het schoolplan en de implementatie van het schoolplan;
- groepsleerkracht instrueren bij de realisatie van het onderwijskundig gedeelte van het schoolplan;
- het evalueren van het jaarplan en op basis daarvan het onderwijskundig gedeelte van het schoolplan tezamen met de schooldirecteur bijstellen;
- bewaken van de referentieniveaus taal en rekenen;
- de schooldirecteur informeren over innovaties die betrekking hebben op de inrichting van het onderwijsleerproces;
- het verbeteren van het onderwijs in de klas: de organisatie, de instructie, het reflecteren op het onderwijsgedrag van leerkrachten;
- tezamen met de groepsleerkracht analyseren van toetsresultaten en groepsoverzichten en op basis daarvan voorstellen voor een aanpak doen;
- nagaan van de effecten van ondersteuning zoals leerprestaties van leerlingen en vaardigheden van leerkrachten mede in relatie tot de inzet van interne en externe deskundigen;
- de groepsleerkracht ondersteunen bij het opstellen en uitvoeren van een groepsplan;
- het ondersteunen van de leerkracht bij het voeren van gesprekken met ouders/verzorgers over onderwijsproblemen van hun kind.

Tot de meer organisatorische en coördinerende taak van de interne begeleiding behoort

- het verzamelen van data en informatie voor het opstellen van het schoolplan;
- het voorbereiden van groeps- en schoolteamsbesprekingen over de invoering en realisatie van het schoolplan en de gerealiseerde opbrengsten;
- het ontwikkelen van voorstellen voor het planmatig aanpakken en verbeteren van het onderwijsaanbod op school;
- het ontwikkelen van voorstellen voor het planmatig handelen in de ondersteuning op school;
- de coördinatie van de ondersteuning op school;
- het signaleren en diagnosticeren van problemen in het onderwijsaanbod aan leerlingen met extra leer- en gedragsbehoeften;
- toezien op de naleving van de op de stichtingsniveau vastgestelde Toetswijzer en het actueel houden van de toetskalender op school;
- het bewaken van de kwaliteit van de inhoud van (gedigitaliseerde) leerling-dossiers, eventueel met nieuwe instrumenten;
- in het kader van de gerichtheid op ondersteuning van 'afstemming' komen tot leerlijnen;
- de groepsleerkracht ondersteunen bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief van de leerling in woord en beeld en dit relateren aan de leerlijnen;
- de groepsleerkracht ondersteunen bij het invullen van het onderwijskundig rapport;

- het onderhouden van externe contacten op het gebied van ondersteuning zoals De Piramide, De Groote Aard en uitvoerende instellingen in de omgeving;
- het bewaken van de kwaliteit van het aanbod en begeleiding voor leerlingen met extra onderwijsbehoeften;
- het bewaken van een professionele overdracht van peuteropvang naar kleuteronderwijs in het kader van het VVE beleid;
- het bewaken van een goede overdracht van de leerling naar het voortgezet onderwijs;
- het bewaken van de uitvoering van het Onderwijsstichting KempenKind ERWD protocol;
- het jaarlijks opstellen van een eigen werkplan gerelateerd aan het schoolplan, het rapport van de onderwijsinspectie en de evaluatiegegevens van de school.

De intern begeleider is voor de leerkrachten met dreigende handelingsverlegenheid betreffende een leerling uit de groep eerste aanspreekpunt. Samen zoeken zij naar oplossingen binnen de reguliere setting van de school. Lukt dit niet dan schakelt de intern begeleider externe expertise in die op dit punt het werk van de intern begeleider overneemt. Externe ondersteuning is gericht op afzonderlijke leerkrachten bij het oplossen van problemen op het gebied van ondersteuning wanneer de interne ondersteuning niet meer toereikend is. Die vorm van ondersteuning is curatief van aard.

Daarnaast hebben interne begeleider en externe ondersteuningsexpertise contact met elkaar over de kwaliteit van de ondersteuning op school en de wijze waarop hierin verbetering kan worden aangebracht. Desgewenst kan op verzoek van de intern begeleider en/of schooldirecteur de externe ondersteuningsexpertise gevraagd worden een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de ondersteuning op school.

Uitwisseling en verbetering van de functie interne begeleiding gebeurt tussen de interne begeleiders binnen het netwerk Interne Begeleiding van Onderwijsstichting KempenKind in samenwerking en in afstemming met de directeurenraad.

Hierboven is de positie binnen de schoolorganisatie en de taak van de intern begeleider binnen Onderwijsstichting KempenKind beschreven. Voor een juiste beeldvorming wordt hieronder vermeld wat het werk van de intern begeleider niet inhoudt:

1. De intern begeleider is geen remedial teacher die leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben begeleidt en instrueert. De doelgroep van de remedial teacher is de afzonderlijke leerling of een groepje leerlingen, de doelgroep van de intern begeleider is de groepsleerkracht en het schoolteam.
2. De intern begeleider is geen administratieve kracht. Bestellingen doen bijvoorbeeld voor de orthotheek of het inrichten van de orthotheek is administratief werk en niet bedoeld voor de intern begeleider.
3. De intern begeleider is niet inzetbaar voor het reguliere werk in de groep zoals lesgeven.

2. Competenties en opleidingsvereisten

Gerelateerd aan de kerntaak is voor de intern begeleider binnen Onderwijsstichting KempenKind een competentie matrix opgesteld:

Contexten van beroepshandelen	Werken met individuele groepsleraren	Werken met team leraren binnen de schoolorganisatie	Werken in bovenschoolse verbanden/ netwerken en externe omgeving
Beroepsrollen			
Interpersoonlijk handelen	Onderhoudt en initieert een werkelijkte gekenmerkt door samenwerking en verbondenheid.	Inspireert het schoolteam en initieert en onderhoudt een werkklimaat waarbinnen de uitvoering van het schoolplan mogelijk wordt.	(Re)presenteert de eigen school binnen bovenschoolse netwerken.
Proces(sen) begeleiden	Maakt gebruik van competenties van individuele groepsleerkrachten. Reflecteert op opvattingen, handelen en competenties wat betreft de eigen functie.	Expliciteert mentale modellen in relatie tot veranderingsprocessen en geeft adequate feedback. Is op de hoogte van onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en is in staat zich door nieuwe ideeën en ontwikkelingen te laten inspireren.	Denkt schooloverstijgend en komt los van schoolspecifieke ideeën en werkwijzen.
Coördinerend handelen in relatie tot de extra ondersteuning	Bevordert de afstemming tussen plannen en doelen op schoolniveau en op niveau van de individuele leerkracht.	Bevordert de afstemming tussen plannen en doelen op schoolniveau en op niveau van het schoolteam.	Brengt de plannen en doelen op schoolniveau in relatie met doelstellingen van instellingen in de omgeving en treedt daar coördinerend in op.
Uitvoeren van het schoolplan	Instrueert de leerkracht over de uitvoering van het schoolplan.	Signaleert op basis van gegevensverzameling trends en ontwikkelingen t.b.v. schoolplanontwikkeling. Levert een bijdrage aan het tot stand komen van het schoolplan. Instrueert het team of subgroepen van het team in het uitvoeren van het schoolplan. Vertaalt de uitgangspunten geformuleerd in de visie op ondersteuning naar de schoolsituatie.	Zet relevante informatie verkregen door participatie in netwerken om in activiteiten in de dagelijkse praktijk van de school.

Verder wordt van de intern begeleider verwacht dat hij

- kennis heeft van school en classesituatie, methoden en onderwijsmaterialen, observatie en toetsinstrumenten, didactische werkwijzen en oplossingsstrategieën voor onderwijsproblemen in de klas;
- vaardig is in planning en tijdbeheer, systematisch kan werken, prioriteiten kan bepalen, effectief kan communiceren, zich goed mondeling en schriftelijk kan uitdrukken, technieken beheerst om goed te kunnen adviseren en begeleiden;
- over persoonlijkheidskenmerken beschikt als flexibiliteit, zelfvertrouwen, enthousiasme, relativeringsvermogen, empathisch vermogen, vernieuwingsgerichtheid en verantwoordelijkheidsgevoel.
- gemotiveerd is om genoemde competenties waar te willen maken, in zichzelf wil investeren om continu te leren en scholing te volgen.

De intern begeleider

- heeft een HBO+ niveau: beleidsontwikkeling, veranderkunde, begeleiding van volwassenen, onderwijs en leerconcepten en leerstrategieën, instructie en klasmanagement, coördineren en beheren zorg, begeleiding en aanpak van leer- en gedragsproblemen
- heeft bij voorkeur ervaring op het gebied van advisering en begeleiding van leerkrachten in het primair onderwijs;
- is bereid een intern scholingstraject binnen Onderwijsstichting KempenKind te volgen;
- is bereid minimaal vier jaar deze functie bij Onderwijsstichting KempenKind uit te oefenen (dit wordt gevraagd als intentie, is overeenkomstig de CAO PO niet afdwingbaar);
- is in het bezit van een onderwijsbevoegdheid primair onderwijs;
- is een generalist, geen specialist.

3. Scholing

In overleg met het netwerk Interne Begeleiding wordt binnen het directeursberaad een scholingsaanbod samengesteld. Dit op basis van de competenties en opleidingsvereisten genoemd in paragraaf 2 van deze notitie.

Het scholingstraject omvat meerdere schooljaren en kent een nascholings- en een persoonsgebonden traject. De nascholing bestaat uit losse modules te verzorgen door een extern nascholingsinstituut en start in het schooljaar 2013 -2014. De nascholing wordt bij voorkeur verzorgd in het groepsverband van het netwerk Interne Begeleiding binnen Onderwijsstichting KempenKind maar kan in bijzondere gevallen ook individueel gevolgd worden. Hierover zal overleg plaatsvinden met betrokkenen.

Het persoonsgebonden traject heeft tot doel de verworvenheden van de cursus te implementeren in de schoolorganisatie. De intern begeleider krijgt op die manier de mogelijkheden om de verworvenheden van de cursus optimaal in te zetten: werkplekleren. Tevens dient het persoonsgebonden traject ervoor de taakaspecten en verworvenheden van de cursus organisch af te stemmen op en in te passen in de schoolorganisatie. Deze zaken worden vastgelegd in een portfolio. In deze zin is ook de schooldirecteur zeer actief betrokken bij het traject. Onderdeel daarvan is immers de afstemming in de onderlinge samenwerking tussen schooldirecteur en intern begeleider.

Verder is het de bedoeling dat via uitwisseling van ervaringen en uitgevoerde acties de voortgang van het traject collegiaal besproken wordt in het netwerk Interne Begeleiding van Onderwijsstichting KempenKind.

Het volgen van het persoonsgebonden traject is voor alle intern begeleiders verplicht. Om op het niveau van Onderwijsstichting KempenKind het proces en de resultaten te kunnen volgen en het proces bij te kunnen sturen, is het wenselijk dat het persoonsgebonden traject collectief en voor ieder tegelijk start. Daarmee wordt ook de saamhorigheid en het ontwikkelen van een professionele standaard binnen KempenKind bevorderd. Het netwerk Interne Begeleiding bij Onderwijsstichting KempenKind is daarvoor het platform. Afhankelijk van onder meer de behaalde certificaten in de nascholing zal met betrokkenen worden overlegd wanneer het persoonsgebonden traject van start kan gaan.

Leerkrachten die benoemd worden tot intern begeleider en reeds een (gecertificeerde) opleiding tot Intern begeleider hebben gevolgd en waarvan de opleidingen overeenkomen met de in paragraaf 3 genoemde competenties en opleidingsvereisten, zullen worden verzocht hun getuigschriften voor te leggen aan het college van bestuur van Onderwijsstichting KempenKind. Deze beoordeelt of de opleidingen aan de door Onderwijsstichting KempenKind gestelde eisen voldoen en/of betrokkenen nog voor verdere scholing in aanmerking komen.

De scholing wordt gedeeltelijk onder en gedeeltelijk buiten werktijd gehouden. De kosten zijn voor de werkgever. Voortijdige onderbreking van de scholing impliceert een (gedeeltelijke) terugbetaling door het personeelslid overeenkomstig de terugbetalingsregeling van Onderwijsstichting KempenKind.

4. Organisatie

De intern begeleider functioneert onder verantwoordelijkheid van de schooldirecteur. Deze is personeelsverantwoordelijk en verantwoordelijk voor de realisatie van het schoolplan, de onderwijsopbrengsten en de zorgkwaliteit op school.

De intern begeleider is een staffunctionaris. Dat wil zeggen dat hij op basis van zijn inhoudelijke deskundigheid een instructiebevoegdheid heeft naar leerkrachten op het gebied van onderwijs en zorg.

In situaties van verschillen van inzicht tussen intern begeleider en leerkracht heeft de intern begeleider een signaalfunctie naar de schooldirecteur. Deze is er verantwoordelijk voor dat de juiste maatregelen worden genomen in het perspectief van de schoolontwikkeling. Inherent aan een staffunctie kan de intern begeleider dus geen sancties opleggen.

Een intern begeleider kan op één of meerdere scholen werkzaam zijn binnen Onderwijsstichting KempenKind. Bijvoorbeeld in de situatie van een meerschoolse directeur kan de directeur ertoe besluiten de intern begeleider voor beide scholen in te zetten. Evenzo kan de interne begeleider voor meerdere kleine scholen worden ingezet of gedeeltelijk voor een grote en gedeeltelijk voor een kleine school.

De personele verantwoordelijkheid van de intern begeleider is toebedeeld aan de schooldirecteur binnen wiens formatie de intern begeleider is benoemd en binnen wiens formatie het deel van de betrekkingssomvang van de intern begeleider het grootst is. Deze directeur houdt functionerings- en beoordelingsgesprekken met de intern begeleider.

De taken van de interne begeleider worden ondergebracht in een functie. De staffunctie wordt ingeschaald op het niveau van een LB functie.

De omvang van de betrekkingsoomvang van de intern begeleider is minimaal 0.6. Dit om de gewenste opbrengsten voor de school te kunnen leveren en de vereiste kwaliteiten bij zichzelf te kunnen ontwikkelen en vast te kunnen houden.

Het aantal formatie-equivalenten (fte's) interne begeleiding binnen Onderwijsstichting KempenKind is nu nog niet exact vast te stellen. Enkele indicaties die richting geven aan het aantal:

- Scholen met een meerschoolse directeur 1 fte
- Scholen met ongeveer 300 leerlingen 1 fte, grotere scholen iets meer, kleinere scholen iets minder dan 1 fte;
- Onderwijsinhoudelijke en schoolsituationele overwegingen die de schooldirecteur ertoe doet besluiten een bepaald aantal fte's interne begeleiding in te zetten.

Aldus vastgesteld door het bestuur van Onderwijsstichting KempenKind op 28 februari 2013